

Remissvar SOU 2025:24 - Filmutredningen: *Publiken i fokus - reformer för ett starkare filmland*

Om WIFT Sverige

WIFT Sverige är en ideell förening som bildades i Sverige 2003 med syfte att synliggöra kvinnor bakom och framför kameran. WIFT är del av ett internationellt nätverk som bildades i Los Angeles 1973 och som idag finns på sex kontinenter. Verksamheten har utvecklats att omfatta ett intersektionellt perspektiv, vilket i praktiken betyder att alla diskriminerade grupper omfattas av WIFTs verksamhet. I Sverige finns sju aktiva WIFT- distrikt över hela landet samt grupperna WIFT Trans och WIFT Tech.

WIFTs forskningssamarbeten

Att göra som man brukar - *“om magkänslans fördomar”* - (Eva Mark, GU 2005)

Om kvalitet - *“kvalitet är smaken hos den som har makten”* - (Jenny Lantz, Handels 2007)

The Fast Track - *“en effektiv väg till en jämställd filmbransch”* - (Maria Jansson, SU 2011)

En riktig snyftare - *“hur filmavtalet omöjliggör jämställdhet”* - (Maria Jansson, SU 2013)

No sexism please, we're Swedish - *“Sverige som förebildsland”* - (Anna Wahl, SU 2016)

I januari 2026 släpper WIFT ytterligare en skrift tillsammans med forskarna Maria Jansson och Jono Van Belle under rubriken: **Demokrati och mångfald i strömningstider** - Rapporten beskriver bland annat hur det pågår ett tyst krig mot mångfald och inkludering i Sverige och hur det påverkar branschen, utifrån studier av policy och publiker.

Kommentarer till Filmutredningen från WIFT Sverige:

I stora drag ställer sig WIFT bakom det som står i filmutredningen. Vi saknar dock hållbarhetsaspekter utredningen igenom, där också sociala, kulturella och ekologiska värden blir reflekterade tillsammans med ekonomiska värden. Detta gäller inte minst i reflektionen gentemot publiken som är väldigt ensidigt numerär i rapporten.

Vi föreslår följande tillägg (markerat i rött) till de filmpolitiska målen:

- ett brett filmutbud av hög kvalitet
- att film *produceras och* visas i hela landet,
- att svensk film *arbetar hållbart, inkluderande, verkar för jämställdhet och mångfald, samt* når en stor publik, och
- att filmarvet bevaras, används och *utvecklas.*
- *Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.*

Kommentar till förslag:

Vi menar att det inte är tillräckligt att hänvisa till övergripande kulturpolitiska mål för att säkerställa att vi även fortsättningsvis har ett aktivt arbete inom svensk film för att göra fler ohörda röster hörda och oberättade historier berättade, och i förlängningen av det attrahera publiken. Det går inte av sig själv, i vilket vi hänvisar till WIFTs forskningsskrifter för att belägga. (Att göra som man brukar 2005, Om kvalitet 2007, The Fast Track 2011, En riktig snyftare 2013, No sexism please, we're Swedish 2016).

De tendenser vi ser just nu runt om i världen, för att montera ner arbete för mångfald och jämställdhet, pågår här i Sverige också, om än i tysthet. Med retorik som påstår att arbete med inkludering står i motsatsförhållande till yttrande- och konstnärlig frihet, riskerar vi att förlora något värdefullt som tagit lång tid att bygga upp. Arbete med inkludering problematiserar makt och makt ska problematiseras i en demokrati. Borttagande av en skrivning i de filmpolitiska målen, kan ses som en bagatell men det är det inte. Den seger det var för demokratin när skrivningen om jämställdhet och mångfald kom till, riskerar nu att bli en pinsam backlash om den försvinner. Skrivningen om mångfald och jämställdhet, har utmanat och provocerat makten, men den har också lett fram till att Sverige är ett föregångsland i världen när det gäller arbete för jämställdhet och mångfald (No sexism please we're Swedish 2016). Nu riskerar vi att ta flera steg bakåt. Det ser vi väldigt allvarligt på.

Kjersti Mo som är direktör för Norska filminstitutet höll ett tal vid Cannes Filmfestival i år (2025), där hon sa: *Norsk film behöver vara relevant för att nå en bred publik. För att vara relevant för en bred publik behöver norsk film arbeta inkluderande. Alltså är inkludering vårt viktigaste arbete för att nå den breda publiken.*

/WIFT Sverige 250625